VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO

16.10.2024

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle
HE 106/2024 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI ALKOHOLI- JA ALKOHOLIJUOMAVEROSTA ANNETUN LAIN LIITTEEN MUUTTAMISESTA

Pääministeri Petteri Orpon hallitus linjasi kevään 2024 kehysriihessään lukuisista julkisen talouden kestävyyttä vahvistavista toimista. Kehysriihen tiedotteen mukaan osana sopeutustoimia päätettiin sitoa väkevien alkoholijuomien alkoholivero kuluttajahintaindeksiin.

Linjauksen pohjalta hallitus esittää verotasojen indeksitarkistuksia yli 15 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviin välituotteisiin sekä yli 10 tilavuusprosenttisiin etyylialkoholijuomaryhmään kuuluviin tuotteisiin. Alle 10 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävät etyylialkoholijuomaryhmän mukaan verotettavat juomat, kuten viinapohjaiset juomasekoitukset, jäisivät veronkorotuksen ulkopuolelle. Tämä edellyttää uusia veroluokkia yli 2,8 mutta enintään 10 tilavuusprosenttia sisältäville etyylialkoholijuomille sekä yli 10 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäville alkoholijuomille. Esityksestä käy ilmi, että verotasojen korotukset koskisivat alkoholijuomaveron veropohjasta vain noin viidennestä.

Verotasoja esitetään korotettavaksi valtiovarainministeriön kevään 2024 taloudellisen katsauksen kuluttajahintaindeksiä koskevan ennusteen pohjalta. Näin ollen korotuksen kohteena olevien juomatyyppien alkoholiverotasoja nostettaisiin 1,3 prosentilla vuonna 2025, 1,4 prosentilla vuonna 2026 ja 1,8 prosentilla vuonna 2027. Kun kaikki verotasojen korotukset ovat tulleet voimaan vuonna 2027, veronkorotus nostaisi 75 senttilitran välituotekategorian alkoholijuoman veroja vajaalla 40 sentillä arvonlisävero huomioiden. 50 senttilitran ja 40 tilavuusprosentin vahvuisen viinapullon veroihin korotukset vaikuttaisivat hieman yli 60 sentin verran.

Alkoholijuomaverojen tasot ovat nimellisiä eli euromääräisiä, minkä vuoksi ilman erillisiä korotuksia niiden tasot suhteessa kuluttajahintoihin, ansiotuloihin, BKT:hen tai kokonaisverotuloihin alenevat mainittujen suureiden kasvaessa yli ajan, mikä puoltaa verotasoihin tehtävien tarkistuksien tekemistä aika ajoin. Verotasojen indeksitarkistukset ennustettuun kuluttajahintojen kehitykseen perustuen säilyttäisi verotasojen reaaliarvon, ellei inflaatio toteutuisi lopulta odotettua voimakkaampana. Esityksessä ei kuitenkaan eritellä, miksi vain vahvojen välituotteiden ja väkevien etyylialkoholijuomien verotasoihin ehdotetaan inflaatiotarkistuksia, mutta ei muiden alkoholijuomien, kuten oluen sekä muiden käymisteitse valmistettujen ja mietojen etyylialkoholijuomien. Ajankohtaisessa julkisen talouden vaikeassa tilanteessa myös muiden alkoholijuomaverotasojen korottamista voisi pitää harkinnan arvoisena tai ainakin esityksessä tulisi perustella, miksi verotasomuutokset kohdistuivat vain pieneen osaan kaikista alkoholijuomista. Sikäli kun hallitus on päättänyt esityksillään korottaa eräiden juomatyyppien verotasoja, joita on korotettu jo vuoden 2024

alussa, olisi vaihtoehtoisesti voinut harkita oluen alkoholiverotason palauttamista vuoden 2023 tasolle, jolta niitä laskettiin 25 miljoonalla eurolla valtion verotuottoa pienentävästi kuluvan vuoden alussa.

Esitettyjen veromuutosten on arvioitu kohottavan verotuottoja vuoden 2027 tasossa noin 10 miljoonalla eurolla, josta vuositason vaikutus olisi 3 miljoonaa euroa vuonna 2025, 3 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja 4 miljoonaa euroa vuonna 2027 verrattuna tilanteeseen, jossa verotasot pidettäisiin ennallaan. Verotasojen korotukset päättyvät vuoteen 2027 eikä indeksisidonnaisuuden jatkosta ole esityksessä mainintaa. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä tulisikin täsmentää, miten verotasojen indeksisidonnaisuuden/indeksitarkistusten suhteen on määrä menetellä vuoden 2027 jälkeen.

Esityksessä arvioidaan, että ehdotetuilla veromuutoksilla olisi vähäisiä myönteisiä vaikutuksia sosiaali- ja terveyshaittoihin. Alkoholivero on haittavero, jolla on samalla keskeinen fiskaalinen merkitys.

Veronmaksajain Keskusliitto puoltaa esitettyjä alkoholijuomaverotasojen korotuksia. Vaikeassa julkisen talouden tilanteessa ja mahdollisten tulevien veronkevennyksien vastapainoksi hallituksen tulisi jatkossa harkita myös oluen valmisteverotason palauttamista vähintään vuoden 2023 tasolle.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Janne Kalluinen
ekonomisti